

4all $\TeX$, the ultimate $\TeX$ -resource

— Sober en Onafhankelijk —

Hans Paijmans

j.j.paijmans@kub.nl

oktober 1994

Abstract

In het Nederlandse maandblad ‘Personal Computer Magazine’ verscheen in het oktober nummer de hier beschreven recensie van $\LaTeX$ / $\TeX$ en de onlangs verschenen 4all $\TeX$ CD-ROM.¹

Terwijl aan het PC-front de supertekstverwerkers onder Windows elkaar met messen te lijf gaan, blijft het in Unix-contreien betrekkelijk rustig. Met name de wetenschappelijke wereld met zijn warme belangstelling voor formules en grafieken blijkt een slechte klant van al dat moois dat onder Windows te koop is. De reden: $\TeX$, in het bijzonder $\LaTeX$.

Principe

$\TeX$ is een tekstopmaakstelsel dat, anders dan andere desktop publishings-programma's, het *gehele* document in ogenschouw neemt voordat er drukklare pagina's uit de printer rollen. De tijd die nodig is om een tekst te ‘zetten’ ligt dan ook een eind boven de tijd die W4Win of WP4Win daarvoor nodig hebben, maar zelfs de meest verstokte $\TeX$ -hater zal moeten toegeven dat het resultaat er dan ook naar is. Het is geen overdrijving te stellen dat van de gangbare PC-desktop-publishers alleen $\TeX$ een werkelijk professioneel *gezette* pagina aflevert.

Al langere tijd zijn er ook op de PC, programma's — zelfs onder Windows — die teksten in $\TeX$ (*sources* geheten) kunnen omzetten naar gezette tekst in DVI-vorm (*DeVice Independent*). Die kunnen dan door weer andere programma's naar de aangesloten printer of naar het grafische scherm (als preview) worden gestuurd. De vraag is dan ook wanneer dit systeem — dat in beginsel nog gratis is bovendien! — zich geen grotere bekendheid heeft verworven in de PC-wereld.

Toepassing

Als je een tekst vervaardigt met $\TeX$ of $\LaTeX$, zie je niet van seconde tot seconde hoe de gedrukte pagina er uit komt te zien. Gelikte helpschermpjes en -vensters ontbreken doorgaans. Alles wat u tijdens het schrijven voor u ziet is gewone Ascii-tekst met onelegante aanwijzingen in de vorm van commando's, voorafgegaan door een backslash ($\backslash$).

Niettemin biedt dit op het oog wat archaische programma een paar grote voordelen. Om te beginnen bent u niet afhankelijk van een bepaald pakket of zelfs besturingssysteem om aan uw teksten te kunnen werken; ‘platte tekst’ is ontegenzeggelijk de grootste gemene deler in computerland. Editors voor zulke tekstbestanden werken ook snel, zelfs op kleine PC's — en hoewel ze qua scherm-layout niet veel meer bieden dan misschien het afbreken van woorden en regels, hebben ze vaak zeer geavanceerde functies voor zoeken, vervangen en het werken met blokken.

Belangrijker is echter dat zulke ‘kale’ tekstverwerkers de gebruiker niet afleiden bij het werk waar het om gaat: het schrijven van tekst. Zelfs ‘moeilijke’ zaken als formules zijn met wat eenvoudige commando's neer te zetten. De energie die daarmee wordt uitgespaard kan de gebruiker mooi in het up-to-date houden van zijn database met boeken en artikelen steken, zodat zodra hij in zijn verhaal citeert $\TeX$ en het hulpprogramma Bib $\TeX$ volautomatisch de database induiken en een en ander in de juiste bibliografische vorm in het document invoegen. Hetzelfde geldt voor inhoudsopgaven, indexen en dergelijke.

Kortom, $\TeX$ behoedt u voor ellende als organisatie en layout, terwijl de geproduceerde tekst conform de standaard in de internationale wetenschappelijke wereld is.

Shareware op CD-ROM

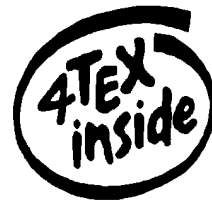
Onlangs werd een CD-ROM uitgebracht met een shareware-versie van $\TeX$, 4 $\TeX$, op zijn beurt weer gebaseerd op Em $\TeX$. Het is een complete schrijversomgeving, compleet met fonts voor alle denkbare printers en videokaarten. Er zijn ook voorzieningen in vreemde talen, van Duits tot Russisch, van Arabisch tot muzieknotatie. Verder bevat de schijf onder meer enkele shareware/PD-editors, waaronder Q en Emacs, conversieprogramma's om van bestaande Word- of WP-documenten $\TeX$ -broncode te maken. Tekeningprogramma's met ‘ $\TeX$ -output’ ontbreken evenmin als de bovengenoemde Bib $\TeX$ spelling-checkers en, last but

¹ *Personal Computer Magazine*, het computerblad van Nederland en België; #10, oktober 1994, blz. 84; ISSN 0772-8077. Gepubliceerd met toestemming van de auteur en PCM redactie.

not least, het GhostScript-programma waarmee elke printer is om te toveren tot een PostScript-printer.

Conclusie

De $\TeX$ -familie krijgt binnen het PC-wereldje minder aandacht dan ze verdient. Vooral in de praktijk van alledag is $\TeX$ als tekstverwerker verre te prefereren boven de dure wysiwygs. De Nederlandse $\TeX$ Gebruikersgroep heeft met deze CD-ROM een belangrijke bijdrage geleverd aan het toegankelijk maken van $\TeX$, en de prijs van f 60,- maakt hem in feite tot een weggevertje.

Specificaties

Besproken programma: 4all $\TeX$, the ultimate $\TeX$ resource.

Producent: Nederlandstalige $\TeX$ Gebruikersgroep.

Toepassing: Tekstopmaak.

Systeemeisen: Een PC met 1 Mb harde-schijfruimte vrij, CD-ROM speler.

Prijs: f 69,- / ca. Bfr 1240, inclusief btw.

Leverancier: Computercollectief, Amsterdam, telefoon 020-6223573; voor België: Het Computerwinkeltje, Mechelen/Brugge, telefoon 015/206645, 050/370961.